

LA GUERRA FRANCÈS I EL MONESTIR DE SANTA MARIA

Jordi López Camps

EL COMPROMÍS DE MONTSERRAT

El monestir de Santa Maria de Montserrat no restà al marge de guerra anomenada de la Independència o del Francès per combatre la invasió de les tropes napoleòniques a l'Estat espanyol el 1808 i la substitució del rei Borbó per Josep Bonaparte, germà de l'emperador francès.

Des dels inicis de la guerra el monestir acollí als sometents que pujaven a Montserrat, a part d'encomanar-se a la Mare de Déu, a demanar orientacions i provisions per lluitar contra l'invasor. El pare abat *Domènec Filgueira* anota en un manuscrit que després de l'ocupació de Barcelona per les tropes franceses molts catalans demanaren a la comunitat montserratina ajut per organitzar a resistència. L'abat reconeix que no es podien negar a aquesta demanda. En les seves notes l'abat esmenta que el compromís amb la guerra de resistència al invasor costà molts diners al monestir de Santa Maria gastat en un primer moment a atendre les persones que pujaven al monestir a buscar orientació o ajuda. Des de Montserrat es recomanava que aquestes persones anessin a posar-se a les ordres de les Junes de Manresa o Igualada, ja que tenien armes, provisions i caps militars. Una altra despesa important per la comunitat monàstica fou el finançament d'unes persones armades que vigilaven els punts alts de la muntanya per evitar atacs sorpreses. També es destinaren diners per subvenir a les despeses militars de les diferents Junes de Defensa. Durant aquests moments els monjos tenien cura espiritual dels homes escampats per la muntanya i oficiaven missa els dies de precepte pels soldats acampats a Can Maçana. Tot i aquesta generosa participació de la comunitat benedictina, el seu abat *Domènec Filgueira* es queixa dels seus elevats costos econòmics.

Un altre compromís de la comunitat benedictina fou la instal·lació al monestir de Santa Maria un hospital de sang per assistir a un gran nombre de ferits. Quan la guerra avançà i augmentaren el nombre de ferits aquest hospital es traslladà al Bruc. El sosteniment de la guerra de resistència tenia un alt cost econòmic i calien importants aportacions per sufragar-la. Per això l'abat *Domènec Filgueira*, sense consultar la comunitat, però amb el permís de l'arquebisbe de Tarragona que era el General de la Congregació i Nunci papal, lliurà a les autoritats la majoria de joies i tot allò que hi ha via de valor en el monestir i santuari. Es feren tres entregues. La primera al Capità General, *marqués del Palacio*; una segona, més generosa que l'anterior, al *marqués de Compigni* i la darrera al senyor *Enrique José O'Donnell* compte de la Bisbal i Capital General de Catalunya a través del *baró d'Eroles*. La donació fou, entre coses, del tro de plata de la Mare de Déu, de les portes de plata del Cambril i les 74 làmpares votives. La comunitat només es reservà un petit grup de joies de la Mare de Déu.

Hi ha persones que sostenen, fins i tot avui, que l'antic tresor del santuari es salvà. No fou així. En l'arxiu del monestir es conservaven tres rebuts signats pel marquès del Palaciu, el marquès de Compigni i Enric O'Donnell on es consignava tot el tresor montserratí que, llevat d'un petit lot de joies, es lliurà a les autoritats per pagar les despeses de la Guerra del Fiancés.

PRIMERA VINGUDA DELS FRANCESOS

La primera vinguda dels francesos al monestir de Santa Maria fou pacífica. Els comandaments francesos que estaven a Barcelona després de la caiguda de la ciutat foren sabedors que des del monestir s'organitzava bona part de la resistència catalana a més de sospitar que el santuari podia haver-hi un dipòsit d'armes. Per verificar aquesta possibilitat s'ordenà una inspecció. El 12 de gener de 1809, el comandant Desveaux amb 800 homes s'encaminà cap al monestir de Santa Maria. Després de vèncer una petita resistència a Can Maçana, hi deixà una part de la guarnició a Santa Cecília també deixà un petit destacament. Finalment Desveaux amb tres-cents soldats es dirigí al monestir. amb uns tres-cents, seguí la carretera fins al monestir. Un membre del sometent s'avançà als francesos per alertar a la comunitat. Eren les vuit del vespre.

La comunitat feia dies que esperava aquesta notícia per això s'havia amagat la santa imatge i les coses de més valor que encara estaven en el monestir. Els monjos i els escolans dispersaren per la muntanya. Molts es refugiaren en les ermites. Un grup de monjos restà a l'aguait en el camí de Sant Miquel per observar el que passava en el monestir. L'últim monjo que sortí del monestir, llevat d'alguns pocs que s'hi quedaren per raó de l'edat, fou el pare Ferran Torralba, antic prior d'algunes cases-procures de Franca. A l'arribar a, la Font del Portal, es trobà als soldats francesos. Amb molta serenitat i sang freda es dirigí en francès al general Desveaux per informar-li que s'havia quedat per rebre'l i informar-li que podien sojornar en el monestir i fer-ne ús, i que es podia abastir de tot el que li fes falta. El general francès agrai aquest gest i demanà queviures pel sopar de la tropa ja que volien pernoctar aquella nit. Ben sopat començà la inspecció del monestir. Era la una de la matinada.

Entre la una i les dues de la matinada, els grup de monjos que estaven en el camí de Sant Miquel presenciaren un fet inesperat. Uns quants soldats, amb uns roquets al damunt de l'uniforme, desfilaven en processó amb uns ciris a les mans. No era cap burla ni menyspreu als símbols religiosos. Els soldats seguien atents la processó i, tal com escoltaren els monjos del camí de Sant Miquel, estaven resant en francès.

Assabentat alguns sometents de la presència dels soldats al monestir decidiren atansar-s'hi per dreces poc conegudes. El sometents d'Esparreguera, del Bruc i de Collbató pujaren fins a Sant Dimes i prengueren posicions en al camí que va de l'ermita de Santa Creu a la de Santa Anna; els sometents de Monistrol es situaren al damunt de la carretera, abans de Santa Cecília.

De bon matí el general Desveaux tornà a escorcollar el monestir i l'església; al no trobar-hi res sospitós ordenà marxar del monestir sense que els sometents oferissin massa resistència. Un cop eren fora els soldats l'abat i els monjos retornaren al monestir i constataren que no els francesos no havien pres res. Tot restava intacte; només

mancaven les provisions de boca i sis animals. En la seva història de Montserrat, l'abat Miquel Muntades, remarca que aquests francesos tingueren un tracte humà amb els monjos que s'havien quedat en el monestir. En tot moment procuraren que tinguessin aliment i que no els faltes res.

FORTIFICACIÓ DEL MONESTIR

Quan la fortificació de Barcelona caigué en poder dels francesos, 1808, es demanà al Capità General, comte d'Espeleta, si considerava adient fortificar Montserrat. El comte refusà aquesta proposta. Afirmà que era un greu error estratègic i moral. No obstant aquest criteri, més endavant, el baró d'Eroles, Joaquim Ibáñez, aconseguí l'ordre de fortificar el monestir de Montserrat. L'abat feu avinent per escrit la seva oposició a aquesta decisió. Josep Manso, guerriller que més tard fora general i comte del Llobregat i vescomte de Montserrat, en una reunió de la Junta Provincial advertí de les dificultats i riscos que comportava adoptar la decisió de fortificar Montserrat. Es prou coneguda la seva afirmació *«Doncs bé, fortifiqueu la muntanya, poseu-hi dotze mil soldats, i en vuit dies amb els meus honres jo us batré»*. Les advertiments i protestes foren inútils. La Junta Superior de Catalunya decretà la fortificació de Montserrat. En signar l'acta, es signà la destrucció del monestir de Santa Maria i el seu santuari. Era el mes de maig de l'any 1810. El dia 15 de maig de 1810 arribaren al monestir de Santa Maria una companyia de sapadors per construir la fortificació.

Davant d'aquesta decisió l'abat Filgueira escriví: *«Llavors el monestir tingué consciència del perill; calia, a ultrança, allunyar el que restava del tresor, els paraments litúrgics, l'arxiu i fins la biblioteca ...»*. La documentació de l'arxiu i els ornaments sagrats i les joies que quedaven sortiren cap a Vilanova i la Geltrú amb intent de portar-ho tot a Mallorca des de Tarragona. El material d'arxiu es deposità a la casa del senyor *Francisco de Papiol* i les joies es repartiren entre algunes cases. Però els plans canviaren lleugerament. La Junta Superior s'oposà a aquest trasllat adduint que això desmoralitzaria els combatents catalans. La Junta Superior i el capità general volien transmetre un missatge de normalitat per això s'organitzà al monestir de Santa Maria diverses festes civils i religioses. Finalment s'optà per retornar els ornaments i els documents de l'arxiu al monestir. Les joies joies foren traslladades a Mallorca des de Tarragona pel pare *Ignasi Bas* on romangueren fins el final de la guerra amagades a ala ciutat d'Inca on es traslladà l'abat *Filgueira* i alguns monjos més. El pare *Bas* tornà a Barcelona i després a Montserrat amb les joies l'any 1814. Les preuades joies eren una corona d'or amb esmaragdes, que el pare *Peñalora* havia portat de Mèxic i una altra corona d'or i diamants feta per una ermità al llarg de trenta anys.

Una de les festes promogudes durant aquests dies fou la processó del dia de Corpus. El baró d'Eroles volia que aquesta festa tingués una gran pompa però, per més que insistiren que hi acudissin persones dels pobles de l'entorn, només es feu amb soldats de la guarnició. Durant aquests dies es produí un fet desagradable. El baró d'Eroles condemnà a mort un soldat que havia desertat. El paret abat, tota la comunitat i els escolans anaren a trobar al comte per implorar clemència pel soldat. No només no l'obtingueren, sinó que, diu el pare *Cruselles*, el pare abat fou maltractat de paraula pel baró d'Eroles.

El 26 de maig de 1811 vingué la Junta Superior de Catalunya i s'allotjà en el monestir fins el 30 de juny quan marxaren com a conseqüència de la caiguda de Tarragona en mans dels francesos. El seu president, el *comte de Fonollar*, s'allotjà a la cambra abacial, els seus membres es distribuïren per les cel·les monacals. La clausura fou violada perquè molts oficials vivien amb les seves dones. La fortificació de Montserrat fou un despropòsit. Això ho constatà el testimoni del Dr. Dr. Zoil Gibert de Monistrol, que deixà escrit «Feren venir ingeniers perquè disposassen lo modo de fortificar, però com tots los que vingueren eren una colla d'ignorants, encara que los mudaren varies vegades mai adelantaren res, sinó fer gastos crescutíssims a la Província; i sempre feren pataqueries i coses inútils, com a la fi es demostrà».

Les obres de fortificació començaren el dia 17 de maig de 1810. Durant la nit anterior, el dia 16, i el matí següent s'enderrocaren l'antiquíssima capella de Sant Miquel i l'ermita de Santa Creu. Es construïren tres petites bateries en els indrets de l'Hospitalet, amb dos canons, a Sant Jaume el Blanc i enfront de Sant Iscle; tot plegat quatre canons. Es feren un esvorancs a la carretera i algunes trinxeres. Segons el *Dr. Gibert*, els canons tenien un sol atacador, poques municions i no hi havia aigua per a refrescar-los; els esvorancs es passaven d'un salt i les parets de les bateries, fetes de fang o pedra seca, s'esllavissaren abans d'arribar l'enemic. El pare *Cruselles* explica que es construïren varies estacades i parapets en el camí dels *Degotalls* i en l'entorn del *pou de Glas*.

LES TROPES DE SUCHET SAQUEGEN MONTSERRAT

Un cop caiguda la ciutat de Tarragona, el general *Suchet* s'assabentà que al monestir de Montserrat hi havia la Junta Superior de Catalunya que havia sortit d'aquesta ciutat. El general *Suchet* s'encaminà cap a Montserrat. En aquells moments en el monestir, totalment fortificat, només hi havia com a màxima autoritat el *baró d'Eroles* i el segon, en *Josep Manso* comandant uns 3.000 homes, la majoria guerrillers i sometents.

El 22 de juliol al monestir arriben notícies que el francesos havien acumulat un gran contingent de tropes a Can Maçana. Els francesos volien avançar cap a Manresa, però per la resistència trobada per part dels sometents i els Miquelets de Talarn, decidiren avançar cap al monestir de Santa Maria. Uns 300 francesos avançaren per un camí cap a la *roca Foradada*. Des del monestir, coneixedors d'aquesta situació, es procedeix a disparar tres canonades des de la plaça dels Apòstols per cridar al sometent dels pobles de l'entorn esperant convocar forces persones per defensar Montserrat. Però la crida no assoleix aplegar masses persones. Llavors la comunitat benedictina decideix abandonar el monestir.

El dia 25 de juliol, a les 7 del matí, els francesos inicien la seva marxa des de Can Maçana en direcció al monestir de Santa Maria. En aquells moments al monestir hi havia el baró d'Eroles i el guerriller Manso. A les vuit del matí el general *Suchet* arribava a Santa Cecília i poc més de les onze ja eren dins el monestir. Els defensors de les bateries oferiren poca resistència. Un escamot de francesos, guiats per pràctics (persones que coneixien el terreny) atacaren als artillers de la bateria alta de l'Hospitalet per l'esquena i no pogueren defensar-se perquè les dos canons estaven acarats vers la carretera. A continuació els francesos seguiren pel camí fins l'ermita de la Santíssima Trinitat que havia estat abandonada. Aquest escamot de francesos s'atansà a l'ermita de

Sant Dimes i des d'allí anul·laren la bateria de Sant Iscle. Tot seguit s'instal·laren al cap damunt de l'Escala Dreta. Eren les 11 i quart del matí segons la crònica del *pare abat Muntades*.

L'*abat Muntades* també explica que una important columna de soldats francesos, guiats per un pràctic (en aquest cas es tractava d'un masover d'un mas a prop de Martorell que fou apressat després, jutjat i executat i el seu cap exposat al poble del Bruc) agafà el camí el sortia al costat de la casa de Can Jorba i pujava a Sant Jeroni. Es tracta del camí del *Bassal dels Gats* anomenat des de llavors el *camí dels Francesos*. Aquest pràctic traïdor, diu el *pare Cruselles*, es deia *Isidro Pérez Camino* tal com consta en l'obra *Glorias de Nuestra Señora de Montserrat* escrit per *Ramon Barrera* i publicat l'any 1861 a La Havana.

La figura del masover traïdor també surt esmentada en la crònica del *mossén Zoilo Gibert* en el seu *Breu noticia de lo ocorregut en Espanya, especialment en esta vila y demás fins al juny de 1814*. En aquesta crònica es comenta que el dia 1 de gener de 1809 les tropes franceses s'apoderen de Collbató i del Bruc i, gràcies a un espia, l'esmentat masover, agafen uns canons que estaven a les *forcas del Bruc* i a *can Maçana*. En la seva crònica, el *mossén Zoilo Gibert* comenta que el masover fou pres a Olesa, traslladat a Tarragona, jutjat i executat, i el seu cap exposat al Bruc. És evident que en aquesta crònica s'integren fets passats en moments diferents. Per acabar-ho de complicar en la Crònica de la Província de Lérida, escrita per *Enrique Blanch* l'any 1868, es comenta que el *barò d'Eroles* el 7 d'octubre de 1811 deté a Cervera el governador afrancesat d'aquesta ciutat, *Isidro Pérez Camino*, considerat molt perillós per la seva crueltat, fou jutjat i penjat a la ciutat de Berga.

La columna que pujava pel camí del *Bassal dels Gats* no trobà cap resistència en el seu progrés cap el monestir de Santa Maria anant primer a l'ermita de Sant Antoni on hi havia un dipòsit de projectils de mà. A continuació baixaren cap a les ermites de Sant Salvador, la de la Santíssima Trinitat i la de Sant Benet. Fou en aquests indrets on els soldats descobriren i assassinaren els ermitans *Crospis* i *Picanyol*. Més endavant, quan anaven cap a l'ermita de Sant Jaume dispararen contra alguns monjos i escolans que fugien cap l'ermita de Santa Caterina ferint al *pare Pedrosa* a l'esquena.

La resta de la tropa avançà per la carretera saltant els petits esvorancs, reduïren la feble bateria de Sant Jaume el Blanc que, tal com explica l'*abat Muntades*, havia estat abandonada. En pocs moments els resistents catalans es trobaren atacats frontalment i per rera guarda.

Una primera part la tropa arribà al monestir a les 11 del matí del 25 de juliol, el gruix de les tropes, diu el *pare CrusellesK*, arribà al final de la tarda al monestir. El general Suchet considerava que no havia conquerit un santuari, sinó una fortalesa i actuà com a vencedor. Per tal de protegir la seva conquesta el general el Dr. Gibert diu que el general Suchet «des de Casa Macana a Santa Cecília, en totes les serres i collets que donaven carretera avall, posaren tendes, feren varies barraques en les que estaven los piquets de ses tropes. En les quintanes de Santa Cecília, frente la Casa, feren un campament d'unes seixanta tendes, que jo les comptí, i de Santa Cecília a Montserrat ne posaren algunes a certa distancia. I en la bateria de sobre lo camí de Manresa n'hi havia algunes, i així mateix en l'altra bateria de Sant Iscle. En la part de Sant Miquel n'hi havia algunes, i mirant a Collbató feren altre campament a on també posaren

moltes tendes». Estaven ben protegits, ningú els podia contratacar. Amb aquesta seguretat es dedicaren a destruir el monestir de Santa Maria.

El mariscal Suchet partí cap a Cervera el dia 26 de juliol. Deixà a Montserrat una bona guarnició, primer comandada pel general Abbé i poc dies després pel general Palombini. Durant dos mesos els soldats s'entregaren al saqueig del monestir. No respectaren res, s'emportaren tot el que podien i destruïen tot el que es proposaven. Al final, s'apilaren masses d'objectes combustibles en molts edificis i de manera preferent en l'església. Desmuntaren els altars i apilaren les fustes i les provisions sobreres sota el cimbori. A la nit del 10 al 11 d'octubre, abans de marxar del monestir, prengueren foc. Al matí següent tornaren al monestir de Santa Maria alguns monjos que amb l'ajut d'algunes persones que havien pujat intentaren apagar el foc. El foc ho destruï quasi tot: el cor, el cadiram, els quadres, l'arxiu i la biblioteca del monestir.

Durant els primers dies de l'estada de les tropes napoleòniques per a Montserrat mataren alguns monjos i ermitans. En el camí de la Santa Cova, a prop d'un om, les tropes mataren al pare *Moreiras* i en la *serra de les Papparres* es trobà mort el *pare Broch*, ermità de Sant Onofre, tot i que, segons l'abat Muntades, no se sap de que morí. Aquest ermità es trobà en una canal que es coneix des de llavors com la *canal de l'ermità mort*. També fou assassinat al començament de l'estada de les tropes franceses l'ermità *Benet Pastrana*. Alguns monjos volgueren fugir per la muntanya però, al fer-se de nit, s'amagaren en alguns indrets de la muntanya i pugeuren escapar. Entre ells es trobaven els ermitans Els francesos descobriren alguns d'aquests monjos i mataren al *pare Jaume Sambola* i el germà *Matias Calvo*, antic ermità a la Trinitat i darrer ocupant de l'ermita de Santa Caterina.

El baró d'Eroles, en fugir del monestir, fou seguit per alguns monjos, ermitans i escolans; però altres cercaren amagatalls per la muntanya i alguns, malalts, restaren a la infermeria. Un d'ells, en sentir prop els invasors, fugí per la muntanya. Però els soldats l'atraparen al començament del camí de la Cova i l'assassinaren. Els *ermitans Maur Gaspar Picanyol* i *Bernat Cots i Crospis* foren degollats prop de l'ermita de *Sant Salvador*. Dels quatre monjos, que cercaren refugi en la *Santa Cova*, dos moriren a mans dels francesos i els altres foren trasllats presoners a Igualada.

L'abat *Miquel Muntades* explica que el baró d'Eroles fugí ràpidament del monestir per l'*escala de les Monges* (camí desaparegut que sortia de la plaça dels Apòstols i per unes escales arribava al *coll de Baranes*). Des d'allí agafà el *camí del furat* (desconec quin és aquest camí; podria tractar-se de l'antic camí que passava per *forat Xic* o era l'actual *camí de la Fita*) que el portà a les *Vinyes de Collbató* des d'on anà al *Cairat* on es reuní amb un grup de monjos, escolans i seglars per refugiar-se en el mas de Can Tobella. Per la seva part, el general Manso fugí pel camí de Sant Miquel on fou fustigat per alguns soldats francesos que es trobaven per les roques de Sant Joan i de Santa Caterina. Guiat per una pastor baixà per la dreuera de *Joan Garí* fins a Collbató.

El dia 31 d'octubre, un cop verificat que els francesos ja no hi eren, retornaren al monestir de Santa Maria un grup de monjos joves. En els primers moments apagaren les restes de foc que encara consumien algunes parts dels edificis. Tot seguit vingueren la resta de la comunitat. Com que la sala capitular estava intacta es decidí que provisionalment aquest seria el lloc de culte i instal·laren allí la imatge de la Mare de Déu.

Durant tot aquest temps la Mare de Déu havia estat amagada a una paret de l'hort de Sant Dimes. L'abat Muntades explica que els monjos, quan veieren que les autoritats civils declaraven el monestir *Plaça de Armes*, tement-se el pitjor, decidiren amagar la Mare de Déu. Durant tot el temps de l'ocupació de Montserrat pels francesos la imatge estigué en un hort que es trobava a la part inferior de l'ermita de Sant Dimes. Fins que un dia, dos soldats francesos la trobaren. Tal como deia l'acte de l'ermità, la imatge portava els seus vestits i joies. Llavors els soldats li tragueren les vestimentes i joies i intentaren penjar-la en una alzina. Però quan estaven en aquesta operació, el soldat que estava dalt de l'arbre morí i l'altre, veient el fet, s'atemorí i tornà la Mare de Déu al seu amagatall on restà fins que la tornaren a recuperar els monjos. Al llarg d'aquest darrer període de temps la imatge es deteriorà perquè patí les inclemències del temps. Vistes les vicissituds passades per la imatge la comunitat decidí que, en el cas d'haver de tornar a fugir, se'n portarien la imatge amb ells.

TERCERA VINGUDA DELS Francesos

Tot i la destrossa del monestir de Santa Maria, aquest encara era considerat *Plaça d'Armes*. L'estiu de 1812, el coronel anglès Eduard Green, que conservava el títol de governador de la *Plaça d'Armes* de Montserrat, intentà repetir l'aventura del baró d'Eroles i fortificà l'ermita de Sant Dimes. El 20 de juny de 1812 uns tres-cents homes iniciaren els treballs de fortificació. Que consistí en reforçar l'ermita amb parets d'obra i tallar el seu camí d'accés col·locant un pot que s'elevava. De nou, es repetí la història de 1811. La raó d'escollir aquesta ermita era per la seva proximitat a l'*escala dreia* i la facilitat que això representava per dur-hi avituallament.

L'exèrcit francès coneixedor de la decisió del coronel Green envià una columna de soldat. El dia 28 de juliol, el general francès Maurice Mathieu arribava al monestir cap les nou del matí. Green, des de dalt, féu foc a l'enemic durant tot el dia sense causar masses baixes. Ala nit, els francesos muntaren un canó en el pla de l'ermita de la Santíssima Trinitat i des d'allí amenaçaren l'ermita de Sant Dimes. Novament, la comunitat, que s'havia oposat a aquesta decisió, hagué de fugir del monestir. A les dues de la matinada del dia 30 de juliol ho feren els monjos ancians i malalts, i a les quatre la resta de la comunitat que aquest cop s'emportaren la imatge de la Mare de Déu dins d'una caixa de fusta.

Al final del dia 30 de juliol el coronel Green capitulà amb tot el seu batalló anglo-català, eren 25 persones. Alguns dels resistentos s'escapoliren baixant per un barranc que dona directament sobre l'anomenat *safareig* a l'inici del *camí dels Degotalls*.

Aquesta tercera i darrera estada dels francesos a Montserrat durà tres dies justos. Els monjos, com que preveien nous enfrontaments militars, havien tornar a marxar del monestir emportant-se la Mare de Déu. Els francesos, probablement enrabiats per la situació i a fi de deixar una senyal inequívoca que Montserrat ja no era un centre estratègic per la guerra es dedicaren a apilar tot el que trobaven col·locant "*cinco hornillos de pólvora*" en diferents punts dels edificis que encara restaven dempeus. Tot seguit encengueren les metxes i les tropes, que estaven formades al costat del *barranc dels ases* no començaren a marxar del monestir fins que no sentiren l'explosió. Era el

dia 31 de juliol de 1812. L'abat *Muntades* comenta que l'explosió fou tan forta que fins i tot s'obriren algunes portes i finestres de la ciutat de Terrassa. Com que el monestir estava quasi bé tot destruït per l'incendi anterior les tropes es dedicaren també a incendiaren totes les ermites de la muntanya. Trossejaren les estàtues de sant Benet i de santa Escolàstica, situades sobre columnes de marbre davant de la porta del monestir anomenada de la Reina, i les colossals estàtues del safareig que s'havien salvat de la destrucció del 1811. A cops de mall, trencaren les balconades de ferro del monestir i capolaren les rajoles de marbre del paviment de l'església. Com que encara quedaven algunes parets d'en peu el francesos decidiren fer-les volar. Col·locaren una gran quantitat de pólvora que feren esclatar el dia 31 de juliol vers les cinc de la matinada. L'explosió formidable féu trontollar les parets; sostres, voltes i teulades s'esfondraren en terrabastall inimaginable.

El monestir de Santa Maria de Montserrat quedà convertit en un munt de cendres i de runes. Per l'abat Miquel Muntades la destrucció del monestir de Santa Maria s'ha d'interpretar com un càstig de la justícia divina pels comportaments impropis dels anys anteriors. Aquest abat considera que amb aquesta destrucció es complia la profecia feta per l'abat Argerich poc abans de morir, el 25 de març de 1764, quan digué “*des de la corona de la Verge fins el galliner, tot serà destruït a Montserrat*”.